

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Szegedi Ítéltábla a dr. Kovács Tamás ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti lakos felperesnek - a dr. Volford Erzsébet ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alatti székhelyű alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2008. szeptember 30. napján kelt 2.P.20.569/2008/11. sorszámú ítélete ellen a felperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.000.- (Tizenkettőezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Köteles a felperes az illetékes állami adóhatóság külön felhívására megfizetni a Magyar Államnak 24.000.- (Huszonnégyezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

1996. augusztus 7-én a **/1. sz. ingatlan címe/** alatti ingatlan tulajdonosa, ... Önkormányzata megállapodást kötött a felperessel és annak házastársával ezen ingatlan bérbeadásáról. A szerződésben a bérlők előtakarékoság fizetését vállalták azzal, hogy ennek folyamatos megtörténtét a bérbeadónál hathavonta igazolják, egyben tudomásul vették, hogy e feltételek megszegése a lakásbérleti szerződés azonnali megszűnését vonja maga után.

Az **cég 1**, mint az ingatlan akkori kezelője, valamint a felperes és házastársa között 1996. augusztus hó 15. napján jött létre határozott időtartamú bérleti szerződés a perbeli lakásra vonatkozóan a 2000. augusztus hó 14. napjáig tartó időszakra. A szerződés 15. pontjában rögzítették, hogy a lakásbérleti szerződés megszüntetésekor, illetőleg a lakás kiürítésekor a lakást és a leltárban feltüntetett lakberendezési tárgyakat tisztán, rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban kötelesek a bérlők a bérbeadónak visszaadni. A lakás visszaadásáról jegyzőkönyvet kell készíteni és ezzel a nappal a bérelő lakbér-, illetve használati díj fizetési kötelezettsége megszűnik.

A lakás kezelője 1999. október 27. napján kelt levelével 1999. november hó 30. napjára szólóan a felperes és bérletársa bérleti jogviszonyát felmondta azzal, hogy a megállapodásban foglaltakat megszegték, amikor az előtakarékossággal kapcsolatos igazolási kötelezettségüknek felszólításra sem tettek eleget. A felmondást a felperes 1999. november hó 1. napjával átvette, majd a perbeli lakást önként elhagyta. Nem adta azonban azt birtokba sem a lakás tulajdonosának, sem kezelőjének, a kulcsokat nem adta le, ennek következtében jegyzőkönyv nem készült. Bútorait a lezárt ingatlanban hagyta. Mindezen tényekről 2001. július 17-én feljegyzés készült, amelyben rögzítették azt is, hogy a rendész több ízben sikertelenül kísérelt meg a lakásba bejutni. A következő, 2001. július 26-i feljegyzésben már az szerepelt, hogy az épületben szolgálatot teljesítő biztonsági őrök elmondása szerint a felperes ismeretlen helyre távozott, azt hónapok óta nem használja, ugyanakkor a lakásban található értékeit nem szállította el. A rendészeti vezető az ingóságok megőrzése érdekében javasolta a lakásajtó lerácsozását. A rács felszerelésére 2001. szeptember hó 28. napján került sor, amelynek során a lakásajtót nem nyitották fel. Utóbbi tényről is feljegyzés készült, amelyben rögzítették azt is, hogy a felperes a lakásba a biztonsági őrök, illetve a rendészek segítségével bejuthat. A rács kulcsát a kezelő szerv székhelyén, a portán adták le, ahol 24 órás szolgálat működött. A felszerelés megtörténtéről a felperest értesíteni nem tudták, mivel tartózkodási helyét nem ismerték. A felperes ezt követően sem a kezelő szervnél, sem a rendészeten nem jelentkezett, lakásba való bejutási szándékát nem jelezte. Miután az alperes értesült a felperes tartózkodási helyéről, 2003. június hó 6. napján kelt levelében felszólította ingóságainak elszállítására és a lakás átadására. Egyben tájékoztatta, hogy a kezelő szerv tudomása szerint a felperes a lakást elhagyta, ugyanakkor mivel jogcím nélküli lakáshasználónak minősül, erre is figyelemmel vasrácsot szereltettek a bejárati ajtóra. A felszólítást a felperes jelenlegi lakcímén testvére vette át, arra a felperes nem reagált.

A Szegedi Városi Bíróság 4.P.21.683/2004/23. sorszámú, jogerőre emelkedett ítéletével kötelezte jelen per felperesét, hogy 15 nap alatt ingóságaitól kiürített állapotban bocsássa a tulajdonos birtokába a lakásingatlant és fizesse meg a hátralékos használati díjat annak késedelmi kamataival, figyelemmel arra, hogy

Pf.II.20.002/2009/4. szám

bérleti jogviszonya a közölt felmondással megszűnt, a bérlet tárgyát azonban nem adta a tulajdonos vagy a kezelő szerv birtokába szerződéses kötelezettsége ellenére.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes emberi méltóságát és a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogát megsértette, amikor vasrácsot szereltetett fel a lakásajtóra, továbbá, hogy e magatartása jogellenes volt. Jogszabályi alapként a Magyar Köztársaság Alkotmányát, valamint a Ptk. személyhez fűződő jogokra vonatkozó rendelkezéseit jelölte meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint mivel a bérleti jogviszony megszűnését követően a felperes a lakás jogcím nélküli használójává vált, a rács bejáratú ajtóra való felszerelése jogszerűen történt, annak célja vagyonvédelem és kármegelőzés volt. Így ezzel a felperes hivatkozott személyiségi jogai nem sérülhettek, különös tekintettel arra, hogy a lakásba a portaszolgálatnál elhelyezett kulccsal bármikor visszatérhetett volna, ingóságait elszállíthatta volna. Mindezekre azonban hajlandóságot sem mutatott, hiszen távollétében végrehajtási eljárás keretében került sor a lakás visszavételére. Jogsértést - ami a lakáskiürítési kötelezettség megsértésében állt - tehát a felperes követett el.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A Szegedi Városi Bíróság 4.P.21.683/2004/23. sorszámú ítélete alapján megállapította, hogy az alperes jogszerűen járt el, amikor az ingatlan ajtajára a bérleti jogviszony megszűnése után vasrácsot szereltetett fel. A felperest ugyanakkor ez az intézkedés nem akadályozta az ingatlanba történő visszatérésben, ingóságai elszállításában, hiszen mindezek lehetőségéről tájékoztatást kapott az alperestől.. Ennek következtében a felperes emberi méltósághoz és magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő személyiségi jogai sem sérülhettek. Kifejtette továbbá, hogy a vasrács felszerelése az emberi méltóságot annak definíciója alapján nem sértheti, a perbeli ingatlan pedig, mivel jogszerűen nem állt a felperes birtokában, magánlakásként sem szolgálhatott számára, ezért fogalmilag kizárt e személyhez fűződő jog sérelme is.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak a módosított kereseti kérelem szerinti megváltoztatása, másodlagosan megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezése iránt. Álláspontja az volt, hogy személyhez fűződő jogainak gyakorlásában korlátozta őt az alperes, amikor az ajtót lezárta. Ennek körében arra hivatkozott, hogy az alperes nem értesítette a rács felszerelésének megtörténtéről és arról, hogy a lakásba miként juthat be. Hangsúlyozta, hogy a sérelmezett intézkedés nem vagyonvédelmi célokat szolgált. Állítása szerint a rács elhelyezésének napján reggel még a ... lakásból indult munkába, délután viszont oda már bejutni nem tudott, így arra kényszerült,

hogya korábbi lakóhelyére költözzön. Kiemelte, hogy a lakás lezárásának jogát a jogszabály kizárólag az önkényes beköltözés esetében teszi lehetővé, az alperesi intézkedés tehát jogellenesnek minősül. Kifogásolta az elsőfokú ítéletben a rács felszerelésének időpontjaként szerepeltetett 2005. évet is. Álláspontja szerint a személyiségi jogok körébe tartozik a magán- és családi élet, lakás és levelezés tiszteletben tartásához való jog, amelyet az alperes sérelmezett magatartásával súlyosan megsértett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a rács elhelyezése az adott körülményekhez képest jogszerű volt, hiszen a felperes bérleti jogviszonya a felszerelés időpontjában már nem állt fenn. A felperesnek a lakás elhagyásával kapcsolatos fellebbezési tényelőadásaival szemben a Szegedi Városi Bíróság 4.P.21.683/2004/23. sorszámú ítéletének azon megállapítására hivatkozott, miszerint a felperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, hogy 2001. január-februárjában hagyta el a perbeli lakást, és azért nem tudott oda visszatérni, mert a bejárati ajtóra rács került, amelyhez kulccsal nem rendelkezett. Ezzel szemben a portaszolgálaton elhelyezett kulccsal bármikor módja lett volna visszatérni az ingatlanba. Mindezekkel ellentétes bizonyíték jelen per elsőfokú eljárásában sem merült fel. Hangsúlyozta ugyanakkor a felperes együttműködési szándékának hiányát, amelyet álláspontja szerint igazol, hogy lakáskiürítési kötelezettségének sem tett eleget, a kezelő szerv végrehajtás útján történő birtokbavételre kényszerült 2007. augusztus hó 7. napján. Kifejtette továbbá azzal kapcsolatos álláspontját, hogy a felperes személyi szabadságát az alperes nem sértette meg.

A felperes előkészítő irat formájában reagált az alperes fellebbezési ellenkérelmére is. Ebben rámutatott, hogy az alperes a módosított kereseti kérelemre jognyilatkozatot nem tett, érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő. Továbbra is állította, hogy a rács felszerelésére a felperesi lakáshasználat megakadályozása érdekében került sor, amellyel az alperes a felperes személyhez fűződő jogait megsértette, ugyanakkor a történetekről nem tájékoztatta, mint ahogy a kulcs felvételének lehetőségéről sem. E tájékoztatás hiányában pedig nem volt módja az alperessel való együttműködésre. Korábbi érveit fenntartva hangsúlyozta, hogy az alperes nemcsak a felperes személyhez fűződő jogait, hanem a Csjt-nek és a Btk. 176. § (3) bekezdésének rendelkezéseit is megsértette magatartásával. Egyben kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság döntése során figyelmen kívül hagyta a módosított kereseti kérelmet és a felperes több nyilatkozatát.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az ítélet tábla elsődlegesen az eljárási szabálysértésekre történt felperesi hivatkozással összefüggésben kíván rámutatni a következőkre:

A felperes módosított kereseti kérelme három irányú volt: kérte egyrészt a rács felszerelése jogellenességének, másrészt emberi méltóságának, illetőleg magánlakása sérthetetlenségéhez fűződő jogának megsértését megállapítani. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmekről teljes körűen döntött, ítéletét a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően indokolta. Határozatának indokolásában kifejezetten utalt a Szegedi Városi Bíróság 4.P.21.683/2004/23. sorszámú jogerős ítéletére, s a perben becsatolt bizonyítékokra az irányadó jogszabályokra történt hivatkozás mellett.

Helyesen járt el akkor is, amikor a felperesi nyilatkozatokat nem értékelte bizonyítékként. A Pp. 166. §-ának (1) bekezdése szerint bizonyítási eszköznek minősülnek különösen a tanúvallomások, a szakértői vélemények, a szemlék, az okiratok és egyéb tárgyi bizonyítékok. Mindezek arra szolgálnak, hogy a peres felek tényállításait a bizonyítási eljárás során igazolni lehessen. Amennyiben tehát a peres fél által előadott tényeket az ellenérdekű fél vitatja, azok valóságtartalmát kétségbe vonja, a tényt állító felet terheli a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése értelmében a bizonyítási eszközök segítségével állításainak valóságtartalma tekintetében. Ebből következően a felperes vitatott nyilatkozatát az azzal ellentétes, az alperes által bizonyítékokkal alátámasztott állításaival szemben a tényállás megállapítása során figyelembe venni nem lehet, az sértené az okszerű mérlegelés Pp. 206. § (1) bekezdésében megfogalmazott követelményét.

A kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabályt nem sértett, ennek folytán nincs jogi lehetőség a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján ítéletének hatályon kívül helyezésre.

A másodfokú bíróság ugyanakkor az ügy érdemében is egyetért az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, a felperesi fellebbezés kapcsán azonban rámutat a következőkre:

A lakáshasználat jogcím nélkülivé válik, ha a lakás használója rendelkezett ugyan érvényes jogcímmel - a perbeli esetben bérleti joggal - a használatra, ez a jogcím azonban megszűnt, de a lakást a bérbeadónak nem adta vissza. Tekintettel arra, hogy a felperes bérleti jogviszonya a Szegedi Városi Bíróság 4.P.21.683/2004/23. sorszámú jogerőre emelkedett ítéletének megállapítása szerint már 1999. november 30. napjával megszűnt az alperes jogszerű felmondásával az 1993. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 23. §-ának (1) bekezdés b/ pontja szerint, a rács felszerelésének időpontjában a felperes a lakás használatára már jogcímmel nem rendelkezett. Ugyanakkor egyértelműen megállapítható az is, hogy ekkor a felperes már nem is lakott az ingatlanban. Erre nézve a Szegedi Városi Bíróság bizonyítási eljárást folytatott le, s a bizonyítékok okszerű mérlegelésével tette meg

ténymegállapítását. A peradatok egyértelműen alátámasztják, hogy a felperes már jóval a rács felszerelése előtt a visszatérés szándéka nélkül hagyta el a lakást. Ezt igazolják a biztonsági örök feljegyzései, az állandóan nyitott ablak, az hogy a rács elhelyezése után a felperes sem a biztonsági öröknél, sem a portaszolgálaton nem jelezte a lakásba való bejutási szándékát, az intézkedés miatt éveken át nem reklamált, a végrehajtási eljárás során pedig édesapja a felperes képviselőjében eljárva úgy nyilatkozott, hogy a felperes a lakásban lévő ingóságokra nem tart igényt, ami arra utal, hogy már a lakás önkéntes elhagyása előtt minden, számára szükséges ingóságot elszállított onnan. Mivel a kifejtettek szerint 2001. szeptember 28. napján, a lakás alperes általi lezárásakor érvényes jogcímmel annak használatára a felperes nem rendelkezett, és azt az alperes részére történő birtokbaadás elmulasztásával, a számára szükségtelen ingóságok hátrahagyása mellett, egyben a visszatérés szándéka nélkül elhagyta, megállapítható, hogy ebben az időpontban már a perbeli bérlemény nem szolgált lakhelyül. Ebből viszont az következik, hogy az alperes a felperesnek a Ptk. 82. §-ában rögzített magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jogát sem sérthette meg a lakás ráccsal való lezárásával. Magánlakás körébe ugyanis csak olyan helyiségek sorolhatók, amelyek ténylegesen a magánszemély életvitelét biztosító tartózkodási helyül szolgálnak. A Ptk. hivatkozott rendelkezése a magánszemélyt a lakásban vagy lakás céljára szolgáló bármilyen helyiségben ténylegesen folytatott és belátása szerint alakított életvitelében zavaró vagy akadályozó magatartásokkal, eljárásokkal szemben nyújt védelmet (BDT. 2006. 1444. számú eseti döntés). Mivel azonban a felperesnek a sérelmezett időpontban a perbeli ingatlan már tényleges lakhelyül nem szolgált, fogalmilag kizárt, hogy az általa hivatkozott személyiségi jogsérelem érte volna.

A másik személyiségi jogsértés, amelyre a felperes kereseti kérelmét alapította, emberi méltóságának megsértése volt. Az emberi méltóság fogalmát sem az Alkotmány 54. §-a, sem a Ptk. 76. §-a nem definiálja, ugyanakkor az Alkotmánybíróság ezt az alkotmányos alapjogot az ún. "általános személyiségi jog" egyik megfogalmazásának tekinti, amelyet a bíróságok is minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható (8/1990. (IV. 23.) AB. határozat). A polgári jog által biztosított személyiségvédelem körében az ember személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége jelenti az emberi méltóságot, és a személyiséget kifejezetten ebben a vonatkozásban ért támadás ad csak alapot az emberi méltóság sérelme miatti személyiségi jogvédelemre (EBH. 2007. 1598. számú eseti döntés). A felperes a perben olyan tényállítást nem tett és ebből eredően nem is bizonyított, miszerint a személyisége lényegét alkotó tulajdonságok, ismérvek miatt, kifejezetten személyére tekintettel tanúsította volna az alperes a sérelmezett magatartást. Így a felperes személye ellen irányuló közvetlen jogsértés, támadás hiányában a Ptk. 76. §-ában védett emberi méltóság megsértésének megállapítására nincs lehetőség, kereseti kérelme tehát e tekintetben is alaptalan.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a Ptk. 76. §-ában nevesített emberi méltóság megsértésére, valamint a 82. §-ában szabályozott magánlakáshoz fűződő jog megsértésére alapított és a Ptk. 84. § (1) bekezdés a/ pontja alapján előterjesztett megállapítási kereset alaptalan, hiszen a jogsértés bírósági megállapításának, mint objektív szankciónak az alkalmazására csak akkor van lehetőség, ha a kereseti kérelem a személyiségi jogsérelem, mint jogalap tekintetében alapos.

A felperesi kereseti kérelem ugyanakkor kiterjedt az alperes rács felszerelésében álló magatartása jogellenességének megállapítására is. Az ítéltábla álláspontja szerint azonban ilyen tartalmú megállapítási kereset előterjesztésének jelen perben nincs helye. A Pp. 123. §-a szerint - a számadási kötelezettség megállapítására irányuló kereseti kérelmen kívül - megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában valamely más okból teljesítést nem követelhet. Ebből következően a megállapítási kereset indításának két sajátos feltétele van: egyrészt a jogvédelem szükségessége, másrészt a teljesítés követelésének kizártsága. A két feltételnek együttesen kell fennállnia ahhoz, hogy a megállapítási kereset érdemben vizsgálható legyen. Jelen esetben a felperes számára a sérelmezett alperesi magatartással összefüggésben a jogvédelem már szükségtelen, hiszen lakásbérleti jogviszonya megszűnt, az ingatlan egyéb címen sem szolgál lakóhelyül, azt nem használja, a lakást az alperes a Szegedi Városi Bíróság ingatlan kiürítése tárgyában hozott jogerős döntését követően végrehajtási eljárás keretében ismételten birtokba vette. A felperesnek tehát a lakással kapcsolatosan igénye nincs, s kereseti kérelme benyújtásának időpontjában olyan jogvédelem érdeke sem volt, ami a megállapítási kereset előterjesztését megfelelően indokolta volna. A felsorolt konjunkív feltételek tehát e megállapítási kereset tekintetében hiányosak, ezért helytállóan döntött az elsőfokú bíróság, amikor az erre irányuló kereseti kérelmet elutasította.

A felperes a fellebbezési szakban hivatkozott az alperesnek az 1952. évi IV. törvényt (Csjt.) sértő magatartására. Ezzel összefüggésben az ítéltábla kiemeli, hogy a peres felek viszonylatában bármilyen, e jogszabályban rögzített norma megsértése fogalmilag kizárt, hiszen a felek egymással a Csjt.-ben szabályozott kapcsolatban (házasság, család, gyámság) nem állnak.

Az ugyancsak a fellebbezésben hivatkozott, Btk. 176. § (3) bekezdésének megsértésére történt hivatkozás vizsgálata ugyanakkor nem a polgári bíróság hatáskörébe tartozik, arra a büntetőeljárás lefolytatására hivatott szervek rendelkeznek jogszabályi felhatalmazással.

A további, fellebbezésben novumként hivatkozott személyiségi jogsérelmek ugyanakkor olyan új tényállításnak minősülnek, amelyekről a fellebbező fél már az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően is tudomással bírhatott, ezért a Pp. 235. § (1) bekezdéséből

következően mindezek előterjesztésére a másodfokú eljárásban már nincs mód. Megjegyzi azonban az ítélőtábla, hogy a perbeli esetben a felperes magán- és családi életének, valamint a levelezésének tiszteletben tartásához fűződő jogok sérelme fogalmilag kizárt a korábban már részletezett érvek alapján, hiszen az a lakás, amelyet az alperes ráccsal lezárt, már nem szolgált a felperes magán-, családi életének helyszínéül, a rács felszerelését megelőzően az ingatlant a visszatérés szándéka nélkül, a számára szükségtelen ingóságok hátrahagyása mellett elhagyta. Ugyanakkor az ingatlanba érkező esetleges leveleit - mivel a lakás kulcsait az alperesnek nem adta le - a postaládából módja volt magához venni.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét kisebb részt eltérő jogi indokolás mellett a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A pervesztes felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte a pernyertes alperes jogi képviselével összefüggésben felmerült másodfokú eljárási költségeinek megfizetésére, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (3) és (5) bekezdésének alkalmazásával határozta meg 12.000.-Ft-ban.

A feleket a per során az Itv. 62. § (1) bekezdés f/ pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jog kedvezménye illette meg, amelyből következően a felperesnek nem kellett előzetesen lerónia a 24.000.-Ft összegű (Itv. 39. § (3) bekezdés c/ pontja) fellebbezési eljárási illetéket. Ezért pervesztességére tekintettel ennek megfizetésére is köteles a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján.

S z e g e d, 2009. március 18.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella sk.
előadó bíró

Dr. Kasza Ferenc sk.
táblabíró